



«f1»
«f3»
«f4»
«f5» «f6»

Vår ref:
17/4276-1-TEG

L.nr.
15023/17

Arkiv:

Deres ref:

Dato:
09.06.2017

PÅGÅENDE REVIDERING AV FORVALTNINGSPLAN ROVVILT I REGION 6 - INNSPILL FRA SNÅSA KOMMUNE

Innspill i forbindelse med pågående revidering av forvaltningsplan rovvilt i region 6 og til en forventet og helt nødvendig evaluering av rovviltforliket på Stortinget.

Forvaltningsområde for samisk språk og kultur

Snåsa kommune er innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk og kultur, og er en stor utmarkskommune med aktiv reindrift. Det er kommunens oppgave å ivareta og støtte opp under den sørsamiske befolkningens kultur, språk og levestett. Den viktigste forutsetningen for den samiske kulturen er reindrift, og både språk og kultur er gjennom generasjoners bruk bygget opp omkring reindrifta.

I Snåsa kommune har vi 3 reinbeitedistrikter. Disse strekker seg inn i nabokommunene. Skjækra reinbeitedistrikt vest for Imsdalsvassdraget og øst for E6 går videre inn i Steinkjer og Verdal kommuner. Luru reinbeitedistrikt strekker seg fra Imsdalsvassdraget i sør og inn i Lierne kommune, mens Østre Namdal reinbeitedistrikt går fra Luru og nordøstover mot Røyrvik, øst og vestover mot Bangsjøområdet i Grong/Snåsa/Overhalla. Hele kommunens utmarksareal er beiteområde for rein med unntak for et lite område nord for jernbanen ved Snåsavatnet.

Det er helt nødvendig å varsle fra om at den situasjonen reindrifta i kommunen er i nå, og har vært i over flere tiår allerede, truer reindriftas overlevelse. Alle reinbeitedistriktene lider store tap til rovvilt av alle artene. Både jerv, gaupe, kongeørn og bjørn er i alle områdene, og – med unntak for bjørnen i vintermånedene - så å si hele året. En ulv, som etter hvert ble felt, gjorde dessuten stor skade i Luru reinbeitedistrikt i 2016. Det har også tidligere vært angrep av ulv, i Østre Namdal ble en ulv skutt for flere år siden i Bangdalen.

Postadresse:
Sentrum
7760 Snåsa

Sentralbord: 74 13 82 00
Saksbehandler tlf: 74 13 82 04
Org. nr: NO 00964982031
Bankgiro: 4212.02.97613

Fakturamottak
Vennalivegen 7
7670 Inderøy
fakturamottak@inderoy.kommune.no

www.snasa.kommune.no
E-post: postmottak@snasa.kommune.no

Situasjonen er kritisk for Luru reinbeitedistrikt /Låarte sijte. Reindrifta i kommunen har vært utsatt for store tap over en årrekke, men nå er det særlig Luru reinbeitedistrikt som melder om helt uutholdelige forhold for reinflokkene og for overlevelsen for næringa i området. De melder at simler med kalv utgjør bare 44% ved slakting i oktober 2016, mot det doble som var normalt på 1990-tallet før rovdyrbestandene begynte å øke. I mai i år ble det fotodokumentert en binne med 4 unger i Luru i tillegg til en binne med 2 unger som har hatt tilhold og gjort skade i kalvingsområdet. Til sammen er det registrert 14 bjørner i kalvingsområdet i år. Dette har vært omtalt i media, og fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Inge Ryan uttaler til Trønderavisa at nå må noe gjøres. Hvis dette får fortsette, overlever ikke reindrifta i dette området. Videre sier Ryan at yngleområder for bjørn ikke kan ligge i kalvingsområder for rein.

Snåsa kommune støtter dette utsagnet og mener at det nå er på høy tid å flytte yngleområdet vekk fra kalvingsområdene for rein. Det må skje før det er for sent, og det kan ikke vente til «alle» har forstått nødvendigheten av denne flyttingen. Det må også gjøres flere endringer i måten rovviltet forvaltes på i Norge.

Endringer – mål, måloppnåelse og sideeffekter

Siden de første vernevedtaka for å gjenopprette rovviltbestandene i Norge ble gjort er det gjort flere endringer i forvaltningsområder og i praktisk gjennomføring. Bestandsmålet for bjørn var 6 ynglende binner i det som var det opprinnelige kjerneområdet i vår region; Nord-Trøndelag fylke sammen med Grane kommune i Nordland.

I forbindelse med opprettelsen av 8 forvaltningsregioner i Norge ble rovviltregion 6 med Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal etablert, samtidig som det ble vedtatt et nytt mål om 4 årlige ynglinger i regionen. Selve yngleområdet for bjørn ble i den nye regionen begrenset til Indre Namdal og deler av Snåsa øst for E6. Resten av region 6 har ikke mål om yngling av bjørn.

Det er mange som fortsatt mener at Stortinget ikke forstod at de med dette vedtaket *mer enn fordoblet bestandsmålet* ved at begrepet årlige ynglinger erstattet begrepet ynglende binner. Yngleområdet ble mindre enn før regioninndelingen, og stortingsrepresentantene mente nok også at de satte bestandsmålet ned. En overgang fra 6 ynglende binner til 4 årlige ynglinger betyr imidlertid mer enn en fordobling av bestandsmålet, med påfølgende økt rovviltpress for beitedyr og lokalbefolkning.

Det var lite fokus på reindrift og overhode ikke fokus på denne doblingen av bestandsmålet da regioninndelingen ble endret.

Indre Namdal, og særlig Lierne, ble valgt som yngleområde for bjørn fordi det var her en lettest så for seg at målet om 4 årlige ynglinger kunne nås, mye på grunn av svært stor innvandring av bjørn fra Sverige. At Lierne kommune på denne tiden var det viktigste saubeiteområdet i Nord-Trøndelag fikk en god del oppmerksomhet, men det fikk ingen avgjørende betydning for de politikerne som satt i rovviltnemnda på den tiden. Det viktigste var å nå mål om yngling raskest mulig.

I 2011 ble bestandsmålet satt ned til 3 årlige ynglinger i samband med at det nasjonale målet ble redusert fra 15 til 13. Denne reduksjonen er ikke stor nok for Luru reinbeitedistrikt, da det er meget betydelig skade av bjørn uten at bestandsmålet er nådd. Det er imidlertid å anse som en innrømmelse av at det ikke var mulig å nå det ambisiøse målet en hadde satt seg om 4 årlige ynglinger av bjørn innenfor dette begrensede området.

I 2014 ble yngleområdet for bjørn igjen redusert, og omfatter nå 2 av kommunens 3 reinbeitedistrikter, Luru og Østre Namdal. Før 2014 lå også deler av Skjækra reinbeitedistrikt innenfor ynglesonen for bjørn. Denne endringen har ikke skjermet Skjækra reinbeitedistrikt for tap til bjørn, og heller *ikke* gjort det lettere å få forebyggende uttak av bjørn i kalvingsperioden.

For Indre Namdal og deler av Snåsa kommune, innenfor yngleområdet, innebar denne endringen i forvaltningspraksis en brå slutt på skadefelling og skadeforebyggende uttak i yngleområdet for bjørn

med virkning fra 2014. Denne endringen har ikke ført oss nærmere målet om 3 årlige ynglinger av bjørn, men det har medført ytterligere nedlegging av sauebruk, og en økt trussel mot reindriftas framtidige bruk av området.

20. mai i år ble det observert en bjørn på tur inn i kalvingslandet til Skjækra reinbeitedistrikt og det ble søkt skadeforebyggende felling. Klima- og miljødirektoratet gav avslag blant annet fordi *området ligger for nært yngleområdet for bjørn*. Hverken regional forvaltningsplan eller rovviltforliket har vedtak om en 3. type forvaltningssone: Det er kun 2 typer soner; rovviltprioritert område og beiteprioritert område.

Direktoratets avgjørelse harmonerer ikke med rovviltforliket, som slår fast at det *ikke* skal være skadepotensial i kalvingsområdene, og som i tillegg *krever en tydelig soneforvaltning*. Det er Klima- og miljødirektoratet som har forvaltningsansvaret fram til 1. juni, og de skal forvalte i tråd med rovviltforliket. Med en slik praksis er det ikke en tydelig geografisk soneforvaltning i region 6.

Det var ikke bare størrelsen på yngleområdet for bjørn som ble endret i 2014. Den geografiske differensieringen i tråd med rovviltforlikets bestemmelser skulle fra nå av praktiseres tydeligere. Det ble tydelig i region 6 ved at det ble innført full stopp i skadefelling av bjørn innenfor ynglesonen. Dette har medført ytterligere nedleggelse av sauebruk i flere kommuner i Indre Namdal, også i Snåsa. Beiting av sau i utmark har opphørt helt i området som er berørt av den nye forvaltningspraksisen fra 2014 i Snåsa kommune. Reindrifta står nå alene som beitebruker i disse områdene, og må ta all tap og skade som oppstår.

Avvikling av beiting av sau i utmark har også ført til at det er færre byttedyr å jakte på i Indre Namdal og bjørnen forflytter seg lenger sør og vest der den gjør skade i nye områder. I tillegg har en det forhold at forvaltningen på svensk side av grensen har gått den motsatte vegen og økt de skadeforebyggende uttaka i reinbeite- og kalvingsområdene. Til sammen fører dette til at innvandringen av bjørn fra Sverige nå er redusert betydelig. Det er grunn til å tro at dette vil medføre at målet om yngling ikke vil bli oppfylt innenfor eksisterende yngleområde i region 6, og at denne forvaltningspraksisen medfører en utradering av beitebruken både for bufe og tamrein i området.

Nye endringer og tiltak som kan bedre situasjonen for reindrifta må inngå i revideringen av forvaltningsplanen denne gang.

Flytting av yngleområdet for bjørn

Snåsa kommune har fulgt utviklingen tett og sett konsekvensene av den vedtatte rovviltpolitikken i over 30 år. Det er gjennom årene gjort en rekke endringer, og det har som regel vært endringer til fordel for rovviltets utvikling. Det finnes riktignok ett unntak, da målet om yngling av bjørn ble redusert kunne dette bedret situasjonen, men fordi yngleområdet ble redusert i størrelse, samt at det ble innført full stopp i uttak av bjørn, førte også denne endringen til forverring for reindrifta.

Snåsa kommune vil som forvaltningskommune for samisk språk og kultur rette en sterk henvendelse til rovviltnemnda i region 6 om å se på forvaltningsområdene ut fra reindriftas behov for arealer og flytte yngleområdet for bjørn vekk fra kalvingsområdene for rein i Indre Namdal og Snåsa kommune.

Byrdefordelingsprinsippet må få sterkere fokus i nemndas revidering av forvaltningsplan slik at det ikke er områdene i nordfylket som må ta de største byrdene med rovviltet i overskuelig framtid.

Nemnda må også arbeide aktivt for å endre de nasjonale, og derigjennom de regionale, bestandsmåla. Mål om 13 årlige ynglinger, 3 i region 6, er fortsatt for høyt til at det kan drives næringsvirksomhet i og i nærheten av yngleområdene og dette viser at den todelte målsettingen ikke kan nås med så høye bestandstall.

Begrunnelsen er at det er for store tap i reindrifta og bufenæringa i Nord-Trøndelags indre kommuner til at dette er forsvarlig politikk i forhold til retten til å drive næring. Enten en ser på reindrifta spesielt eller på beitebruk generelt, er det ingen tvil om at kostnaden er for stor for befolkningen i kommunene i Indre Namdal og i Snåsa kommune.

Stortinget må ta sitt ansvar for Norges urbefolkning på alvor

Grunnlovens § 108 fastslår at «*Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv*»

Dette er en del av menneskerettighetsbestemmelsene i vår grunnlov, og tar utgangspunkt i urfolksretten som Norge har sluttet seg til gjennom internasjonale konvensjoner og FN-resolusjoner. Retten gjelder, som menneskeretten generelt, både på gruppe- og individnivå.

Slik situasjonen har utviklet seg, fører den norske stat en rovdyrforvaltning som åpenbart står i motstrid til grunnlovens føring når det gjelder samenes kultur og levemåte. Det er heller ikke tilstrekkelig fokus på eksistensgrunnlaget for reindrifta og reindriftas utøvere i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, og med dagens rovviltforlik har den regionale forvaltningen store begrensninger i handlingsrommet.

Nye vedtak i rovviltforvaltningen på Stortinget må ta hensyn til at det er deler av befolkningen i Norge som fortsatt bruker naturen som grunnlag for innenlandsk matproduksjon, og at vi har en urbefolkning hele nasjonen og alle ledd i forvaltningen er forpliktet på å ivareta. Vi må dessuten kunne se at samene og deres naturbruk er et fortrinn, en berikelse og et særpreg det ikke bare er verdt å ta vare på, men som vi også er forpliktet til å ta vare på.

Snåsa kommune ber Stortinget ta rovviltforvaltningen i Norge opp til ny vurdering.

Stortinget snakker med to tunger når de vedtar at det ikke skal være potensial for skade av rovvilt i kalvingsområdene og krever en tydeligere geografisk soneforvaltning også der yngleområdet er lagt nettopp i kalvingsområdet. Stortingets vedtak om at det *ikke skal forkomme skadepotensial i kalvingsområdene* for rein kan bare bety at effektive uttak i disse områdene skal gjennomføres for å unngå skade, uansett om kalvingsområdene ligger innenfor eller utenfor dagens ynglesoner.

For Snåsa kommune

Tone Våg
Tjielten åejvie ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

Kopi: Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Postboks 2600, 7734 STEINKJER
Nord-Trøndelag Fylkeskommune, Fylkets hus, Postboks 2560, 7735 STEINKJER